

# ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la toti dd. corespunzatori dintr-a-i nostri, si d'adrepul la Redactia: Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde sunt a se adresá si corespondentiile, ce privesc Redactiunea, administratiunea sau speditiunea; câte vor fi nefranate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuñcie si alte comunicatiuni de lettere privat — se raspunde câte 7 cr. de linie, repetiile se fac cu pretiu scadut. Pretiu timbrului câte 30 cr. pentru una data, se antecipa. Speditiunea: Mariahilf, Windmühlgasse Nr. 29. unde se primesc insertiuni,

Viena 4/16 opt.

Tratatul de pace cu Italia se publica alalta ieri, dar pana in aceste momente diariul oficial nu ni aduse descrierea pentru conchiamarea dietei unguresci, ce se accepta nemedilocit dupa aparerea tratatului.

Mai pretind acum a organele inspirate ca cercustantie noue contribuira la amanarea conchiamarei, astfel ca dieta se va intruni numai cam cu finea lunei venitorie.

Se poate ca aceste cercustantie, neprevedute mai nainte, se-si aiba importantia lor; inse fiind ca nu le cunoastem, nu ne putem pronuntia respicacit a suprala. Ceea ce cunoastem, e starea trista a nationalitatii noastre, neindreptatirea nostra nationala, si prin acest a atacul ce se face drepturilor ce le pretindem chiar in numele existintei noastre. Daca drepturile principale si inalienabile ale individului sunt ceea ce caranta existintei si dezvoltarea lui, apoi nationalitatilor se atari asidere aceste drepturi trebuie se li se renunoseca in puterea titlului de drept ce-l au prin existintea lor fisica. — Ne intrebam acum a câte ore unde sunt aceste drepturi ce garanta existintea si dezvoltarea nostra nationala? Nu exist nici si cu toate acestea neexistintea lor nu ne supera asiè tare, pre cat ne amaresce cea cercustantie ca in contr a nationalitatii noastre exist despusetiuni prin legi, era prassea e si mai aspra.

In state constitutiunale se accepta de la legelatiune mesurile drepte in asta privintia. De acil interesarea si nerabdarea nostra a vedé dieta conchiamata, formalitatile ce vor se le mai implinim, si cine mai scie pre la cate icone vreu se ne mai porte. Noi ne vom duce pre la toate, le vom face cate ni se vor cere cu

usul parlamentariu, — dar purure cu convingerea la inima ca consciintia nostra nationala va decide in ultim a instantia despre nationalitatea nostra, in casul daca cele lalte foruri ni-ar fi nedrepte.

Deci se nu perdem neci pentru un moment drepturile si detorintele nostre ce le avem ca Romani in urmarea existintei nostre, daca insine le vom stimá si ferí de calcare, asiè se fim securi ca veri ce incercare ar veni contra nostra, se va frange de consciintia nostra. —

Morbul Imperatului Napoleone insuffla mare ingrigire. La Paris incep a vorbi de regentia, de ora-ce principele imperiale e pre tener inca. Dupa un telegram alui „N. Fr. Pr.“ din Brusela, decurg negociatiuni intre Prusia, Francia si Rusia pentru a dá veri o garantia dinastiei napoleonice. Prusia luá iniciativa la aceste pertratari.

Starei triste a Maj. Sale francesci se atribue si aceea ca pre Imperatul Massimilian din Messic l'a provocat se renuncie la tron mai nainte de retragerea trupelor francesci. Napoleone nu poate voi se lase urmatilor sei o ereditate atat de trista, un isvor de ruinare pentru finantie si de nepopularitate pentru regim. Daca aceste rele provenite din speditiunea messicana nu se manifestara pana acum a, e ca o mana tare le-a scuit preveni. Dar sortea devine nesecura deloc ce asta mana inceta a mai lucra. Cu toate acestea Massimilian e resolut a nu si paresi tronul. —

Neci o scire din Berolin nu ne indreptatesce a presupune ca desgratia regelui ar fi incetat pentru Bismark. Cu toate acestea Bismark remane eroul dilei pentru tota Germania cata simpatiséza cu calea reconstituirei inceputa de Prusia. Era poate mai bine ca regele se nu invidie popularitatea ministrului seu, seu

se nu fie venit acest a in publicitate, ca ci contribuira si mai mult a innaltia pe Bismark, era rezultatele cascigate inca nu vine nimeni a minte a le atribui mai vertos regelui.

Deocamdata domnesce in Prusia linnisce intru toate, neci se va pote intre rumpe pana la intrunirea camerei reprezentantilor. —

Patrunghiul cetatilor in cea mai mare parte e si ocupat de trupele regelui Italiei. O stea imperatesca incep a se retrage ieri din Verona, era mane va paresi si Venetia. Intrarea solena alui Victor Emanuel in orasiul Venetia se accepta pentru 28 l. c. daca pedee neprevedute (seu colera) nu vor recere alte despusetiuni. Cierul Venetiei n'au vedut neci cand atati straini, cati se adunara acum a a fi fatia la manifestatiunile Italianilor. — Municipiul de Venetia provoca pe locuitori a se retiene de la veri ce manifestatiuni partiali si a nu scoate standardele nationale pana la diu a ce o va defige municipiul ca astfel manifestatiunea se fie generala si imposanta. Asta va fi diu a intrarei regelui, pentru care se debate programul. — Bunul cetoriu va face asemenare intre anessiunea Venetiei la Italia, si anessiunea Anoverei etc. la Prusia. Ce diferentia in manifestatiuni! —

Despre rescóla din Candia n'avam neci o scire noua. Daca Elinii vor fi siliti a incepe negociatiuni de spunere cu guvernul turcesc, si astfel se vor nemici sperantiele lor de libertate, — vor avé se impute acest a numai guvernului rusesc, care incepuse a se amesteca in causa lor prin diplomatia si diaristica, si astfel instraina de catra ei puterile apusane cari ar fi fost in stare a li ajuta in recastigarea libertatei. Ar fi timpul se precépa poporale orientului ca absolu-

tismul si poruncela muscanésca sunt tot asiè de amare ca nedreptatile turcesci, deci se se ferésca si se proteste contra veri carei influintiari din acea parte, asiè numai va fi cu potintia a contá pe simpatiele apusului Europei, si a privi in venitoriu fora tema de a cadé de la o supunere la alta. Nu precepem ca Grecia ar avé vr'un interes identic cu Rusia, neci chiar religiunea la care se provoca Rusii de atate ori. Ortodosia rusésca a suferit multe striformari, — dar las se se ocupe preotimea de acest a, se constate daca e drept si cuvintios ca Tiarul, capul absolutismului, se fie capul unei beserice ce si are de temei s. vangelia: isvorul libertatilor. Elinii au se se ocupe de aceste cestiuñi, si nesmintit vor avé simpatiele Europei, cand acest a va fi segura ca nu-i elibera de sub Turci pentru ca apoi ei de capul lor se se duca la Rusi.

Libertatea e idea pentru care se entusiasma poporale orientului cari n'o gusta inca. Si se pote ore ca in acest entusiasma de libertate, Rusia absolutistica se fie idealul lor? Noi nu credem, — dar pre semne asiè crede apusul cand li denéga ajutoriul.

## NOU OBITIIL.

Domineca se publica tratatul de pace cu Italia, din care estragem ca se léga pace si amicitia acum a si pentru venitoriu (art. 1.) Prinsii in batalia se vor elibera de amendoue partile (art. 2.) Imperatul se invoiesce la anesarea regatului lombardo-venetian la Italia (art. 3.) Marginile vor fi cele administrative (art. 4.) Retragerea austriaca se va intempla dupa subscrierea tratatului (art. 5.) Italia va raspunde Austriei 35 de milioane flor. ca partea ce se vine Venetiei din imprumutul anului 1854 si ca pretiu pentru materialul de rebel ce nu se pote transporta. Maj. Sa regele Italiei intra in toate drepturile si detorintele Maj Sale Imperatului avute in acele provincie, in pri-

## FOISIORA.

### Caletorile lui Jacov Cooc

in jurul pamantului.

(Urmare din caletoria antaia.)

In 13 iuliu 1769 Cooc si ai sei trasera ancor a din mare, nai a se misca pentru a paresi tiermurele insulei Tahiti. Locuitorii insulei versau lacrimi; cati numai incapura, se asiedia pe numeroase luntritie si petrecura nai a departe. Plangeau si Anglii si locuitorii, ca ci lung timp fussera la olalta si se inpretinisera. Suspinand cu totii, casi cum ar fi numai un a familia, dedeau semne de: remas bun!

Nai a innota abid de cateva ore pe mare. Conducatoriul vede departe un om luptandu-se cu valurile, se tienea de un lemn a supra apei. Cooc trimite repede o luntre si mantuieste vietia cestui negociatoriului, a caruia naie o franse era valurile.

In direptiunea medianopte-apusana descoperi Cooc siese insule noue, ce se tieneau inca de cet a celor sociali, desbarca pe doue, cele mai mari, Huaheine si Raiatea, le dechiar a solenitate de posesiune angla. Locuitorii i primira cu bucuria, tocm a casi in Tahiti. — De aici in direptiunea medianiana descoperi insula Oheteron, dar void a desbarca, locuitorii inarmati cu lanci si sageti l'oprirea. El nu

vrú se verse sange, si-si luá calea catra apusul de mediadi.

Caletorira 1000 de ore, fora a vedé alta de cat numai cieriul si apa. Clim a devenia tot mai nesuferibila. In 26 aug. 1769 serbara pe mare aniversaria plecarii de a casa.

In 6 optobre veduira de pre acoperementul corabiei o insula mare, era Selandia-Noua. Desbarcarea in partea resaritena a insulei de sus. Era tiara frumoasa, dar nu cu palme si cocos, ci semená cliemei din tier a nemtiésca, plantele nu erau frumoase. Locuitorii venira curund in mai multe cete, inarmati cu sageti si securi. Erau ómeni innalti si venosi. Portau perul legat in verful crescutului, unii mai implantau si pene in el. Colorea li era bruneta, pe tot trupul aveau taiate figure numeroase, linnii si cercuri. Buzele erau negre, — europeanul se ingrozia privind la ei.

Tupaia, preotul cel adus din Tahiti, pasi nainte si tiendu cuventare catra locuitori, spunendu-le ca Anglii au venit se facea negociatorie, deci se se porte bine ca nu li se va intempla nemica reu, era de nu — apoi Anglii au tunet si fulger.

Locuitorii precepura pre Tupaia, ca ci asta limba se vorbesce mai in toate insulele marel de mediadi, dar nu vrura se asculte de el, ci incepura un cantec grozav de batalia, unii cascau gur a cea urita, altii imboldeau ochii si era multi scoteau limb a.

Cooc, ca se nu verse sange, dede in aer o salva de tun. Locuitorii se infricara, dar preste cateva minute incepura de nou gatindu-

se de bataia. Inca un tun in aer, locuitorii risera acum a. Atunci tienti puse a la unul dintre cei ce steteau in rondul antaui, nimeritul cade, dar locuitorii devin tot mai furiosi. Acum a Cooc chiama ostasii la arme, si dupa ce cadiura cati-va dintre locuitori, cea lalti o lura la fuga.

Dupa ce toate incercarile lui Cooc de a se impacá cu locuitorii fura inzadar, paresi locul acest a avend de cuget a incunjurá amendoue aceste insule mari asiediate langa olalta, ca se le cunoasca bine. Preste cinci luni tiendu calea de incunjurare, ca ci avu a se luptá cu multe stanci in mare cari impedeau si periclitau nai a, catra acestea se mai adause un vifor mare cum nu mai suferisera in caletoria lor intréga.

Tiera era roditoria, mai ales in partea de sus. Batea la ochi numarul cel de totul mare al paserilor cantatorie. Ici si colé cerea se desbarce, dar locuitorii veniau inarmati; si numai in putiene locuri gasira primire buna, unde acesti ómeni aretara amicitia, si nu furau dupa cum e datin a mai pre toate insulele marel de mediadi. Anglii credeau ca acestia sunt intr'adever ómeni morali in asemenare cu conlocuitorii lor, deci intrara si prin casale lor. Dar cine pote descrie spaim a Angliilor cand veduira óse de om róse? — acesti locuitori mancau carne de om! o si marturisira acest a, adaugend ca carnea de om e buna si ca numai pre inimici i manca. Insusi Tupaia se spara de ei, si tiendu predice iungi. — Cooc dechiar a cu solenitate amendoue insulele de posesiune angla, si in 31 martiu 1770 luá calea catra apus.

Dupa trei septemane, in 19 aprile demineta li se infatisa o tiara intinsa forte, ale careia margini nu le poteau vedé, era — Olandia-Noua, cea mai mare insula in marea lina, partea a cincea a pamantului. Mai nainte numai un tiermure era cunoscut din acest a.

Caletorii nostri desbarcarea in partea resaritena, intr'un sen de mare, in fatia unui satutiu cu putiene colibe. Locuitorii au colóre negra-buneta, imbracaminte nu pora de fel, sunt uriti la forma si la fatia. Pareau ca nu li pasa de apropierea strainilor, dar cand pasira din naie in luntre pentru a se duce pre uscat, locuitorii venira a-i oprí cu lanci si cu bate, strigand intr'o limba urita din care neci Tupaia nu precepea nemica. Cu bun a, Cooc nu ispravli nemica, locuitorii voiau bataia. O puscatura in aer fu inzadar, alta puscatura nemiri pre unul in picior, er cea lalti fugira. Retornara inse curund cu scuturi de piele, imbiand lupta de nou. Un foc bunisior din pusce i imprascia. Anglii intrara in casele lor, barbati si muieri fugisera lasand copfii. Acú Cooc, Banks si altii caletorira prin tiara, avea vai, dumbrave, paduri si fenatie frumoase, arbori si plante forte felu-rite, multime de paseri de soiuri desclinite, numai vite cu patru picioare erau de tot putiene. Mult se mirau, cum intre aceste stratari de flori, traiesc ómeri atat de selbateci?!

Senul in care desbarca, primi numele Botany, pentru insemnetatea botanica. Astadi e coloni a deportatilor Angliei.

Dupa 14 zile incepú caletoria naiei pre tiermure catra medianopte. Inse stancile cele



**Invettatura poporala**

privinti'a coteri epidemice.

(Incheiara.)

**Adaus.**

*Despusetiuni medico-politiale.*

1. Se se infintizeze in fiesce care comuna marimeca aceleia un comitet pentru epia, care va ave de detorintia: ca impartit ai multe parti se umble prin comuna, si sind despre bolnavi, pre accia se i consem- se se face aretare judelui si medicului cor-
2. Afara ce acest'a tot proprietariul de ai cap de familia asemenea va ave de de- ia, de loc a face aretare despre tot cazul avirei, de cate ori s'ar ivi bol'a in cercul ei.
3. Pentru asiifel de bolnavi, cari in lo- tiele sale nu se pot asiedi si locu' dupa rintia, e d'a intoemf un spital anume pen- colera.
4. Despre vindecarea corespondiato'e a avilor, pana atunci se va ingrigi medicul al, cand bolnavii inmultindu-se, va fi de folosirea a mai multor medici, seu daca avul nu se va folosi de alt medic.
5. Ca inse bolnavii cei seraci, cari nu in staro a-si cumpera' lecuri, se nu fie a patimi pentru lips'a lecurilor, e de lipsa andu' lecuri pe chietuie'l'a comunei, si re- tele seraciilor se se proveda cu acest'a in- pare: „pe con'ta comunei.“
6. De ora ce ingroparea mortilor de co- pretinde deschilinta portare de grige, si e nu se ingrope vre un lesinat, e de lipsa pu paza, ca nici un mort se nu se ingrope nte de timpul prescriis si fara visitarea mor- e; in urmare, ca trupurile repositilor prin demia pana la timpul ingroparii acelor'a se se lasa in localitati locuite de cei sanetosi, daca trupurile mortilor nu s'ar pote tieni in ri cu totul deschilinite, atunci mortii d'in ale trebuie dusi in camera de morti, si nu d'in acesta camera si d'upa visitarea mor- a va fi iertata ingroparea.
- Ducerea mortilor in camera de morti, cum si inmormentarea acelor'a se se inten- numai prin portatori de morti spre acest p primiti.
7. De camera pentru morti d'upa potin- se se intocmesca o casa deschilinita d'ntre de d'in marginea comunei, si anume cu pri- re la suflarea venturilor domnitore; in cat e potintia in acea margine a comunei, d'in de parte nu va bate vental catra comuna.
- Si ca d'in casele de bolnavi-colerici se nu a latesca prin straini materi'a bolci: trebuie prite cercetarile strainilor si a celor ce nu se en de familia.
8. Spre nimicirea si incetarea colerei- epidemice fiind de mare influentia curatien'i'a aerului, pentru ace'a trebuie paza deschilinita, cat e cu potintia, so se impedece stricarea

aerului; ca intr'o chilia se nu locuesca mai mugi, chiliele se fie nefinajat vanturate. Soli- tur'a bolnavului se se indaparte si inprope: se se spele cu lesia imbracamintele lutose si ves- mintele de pat, mai departe se se curatuesca esitorile, si alte locuri unde au ajuns ceva ne- curatienia.

Ce se atinge de curatienia si de sustieno- rea curatieniei sunt de facut urmatoarele:

a) Localitatea mortilor in colera, pad- mintele chilielor, precum si camerile mortilor, asi'e esitorile — au unde nu sunt de aceste — gropile separte pentru scursore, indata trebuie curatite cu petra veneta, topita in apa (vasga- liez-oldalek, sulfur ferri); acest leac se gatosece asi'e: decumva intr' un acov de apa se topese 10 ponti de petra veneta, si asi'e ap'a acest'a se va folosi spre udarea si curatirea locurilor mai sus numite; si ca in privinti'a acest'a seracii se nu sufero lipsa, se vor ingrigi mai marii comu- nelor si despre acc'a, ca leacul acest'a de petra veneta se se tiena ga'ta pe spesele comunei la casa comunala, si se se impartiesca in dar la ca- mer'a pentru morti, la spital si la seraci.

b) Stervinele dobitocelor, asi'e mortatiu- nile aflate pe ulitie si drumuri, indata trebuie ingropate.

c) Se se oprasca topirea canepii in jurul comunei, si topirea canepii se fie iertata numai intr'o indepartare, de unde nu e frica de strica- rea aerului.

9. In privinti'a mancarilor sunt de a se incunjur'a pomele necopte, si se nu se vinda aceste in piatiu. — In urma fiind ca liniseca suflului inca e o prescurire buna in contra colerei, pentru ace'a:

10. Cand mortatiunea de colera e mai mare: e de lipsa ca tragerea clopotelor se se restringa, si pentru toti mortii se se intem- ple la olalta, numai demineti'a, la mediadi si sera.

Din consultarea medicilor, tenuta la ju- risdictiunea comitatensu in Arad in 2. Octo- vre, 1866.

Impartasita prin

Dr. Joane K ö p f m. p.

protomedicel comitatului Arad.

Am vediut:

Georgiu Pop'a m. p.

comitele suprom al comitatului Arad.

**Literaria.**

*Preaplecata rugamente catra ddnii filologi.*

Deunadi am alunecat si eu cu multi altii pecatosi a me amesteca in o treba care nu se tiene de meseri'a mea si in nr. 61 al Gazetei am pus o intrebare in privinti'a lui M; am primit inse in nr. 26 al „Familiei“ de la dn. C. un raspuns pentru care i sunt dator cu multiamita atat mai mare, cu cat la ocaziunea acest'a luai informatiune anca si despre o alta litera, a carei grija anca duceam.

Acum sciu de sigur, ca la finea cuvente- lor nedeclinabile, precum sunt in, prin, din, apoi, inapoi, sub, subit, macar, batar etc. nu trebuie se se mai scrie n final, precum eu unul nici ca l'am scris vreedata de buna voia; asi'e po viitor am se plesnece preste degete pe toti tipografi si corectorii cati se vor incerca a mi mai adauge in cod'a acelor cuventiele nedecli- nabile cate un u; spun inse curat, ca la verbii precum; am aveam, sunt si eram; fusesem, lau- dam, aveam, faceam, audiam etc. etc., in per- son'a sing: anca nu voiu scrie niciodata pe u, apoi dica filologii orice vor vrea ca onorea lor nu sufero asi'e ceva, era in plur: li voiu scrie totodeaun'a precum l'am scris si mai nainte, adica cu u. Era intr' acesta me intares anca si prin gramatic'a Dlui Canonic T. Cipariu (edit. din 1854 de la f. 148—176).

Am dis mai sus, ca eu cu ocaziunea lui u mai castigaiu ceva, era acel ceva este z. Acum sciu ca nici z nu trebuie eliminat din alfabetul romanesc si nu mai trebuie huiduit ca si o fera selbatica, nici substituit cu d codat seu cu di seu cu s unde nu are loc nici d nici s, pentru ca acum ved si din „Familia“ nr. 26 f. 308 si 309 cumca precipite ze, speré za, calcule ze, merité za se pot scrie pre bine cu z, prin ur- mare ca de aici incolo unii altii nu se vor mai feri de z ca si Ueiga'l-cruce de temaie, ci vor scrie cu tota indrasnel'a zachar, zara, zade, zala, zama, zare, zac, zacere, Zebra, zel, zelos, zenit, zer, zeros, zefir, zid, ziditor, zimbet, zola, zodiac, zodie, zoi, zona, zugraf, zoologia, zor, zebra, zavod, zalog, zamislesc, zamachisia, anca dora si zeu, zic, zece, ziori, Bizantiu etc.

Deci pentru aceste invetiaturi multia- mesc Dlui C. din tota inim'a.

Intr'aceca pare-mi-se ca si dn. C. cunoesce cumca eu sunt om de aceia carii buna dio'a de le-ai dat, drum de vorba si-au luat. Du- pace primii respunsuri atat de sanetose, acum mi casiana ca se mai pun ddor filologi o multime de alte intrebari cam precum le puse- sem si in a. 1862 (F'cia pentru minte,) precand inse ddor anca tacea barbatesce la politica a laturea cu altii, din care cauza nici ca mai de- tera vreun respuns.

In ortografia si gramatica serbam bacha- nalii Domnilor, desfreul acest'a se pote mesu- ra cu carnevalele italiene, la care toti ia parte dealungul stratelor si piatielor; deci fie mi ertat si mie a pune intrebari cat bune cat nebune, era dv. veti vedea la care ce mi veti raspunde, sper inse ca nu veti lasa se astept alti treidzeci de ani, ca dieu nu mai am de un- de se iau. Rogu-ve inse, nu cumva se asteptati de la mine ca se ve vorbesc d'upa vreo sistema seu macar d'upa un metod o'recare, ci uita-te asi'e, care cum imi vine, claie preste gramada Voi pune adeca man'a cand pe o carte cand pe alt'a, pe un diariu (seu deca mai voiti zi- riu) cand pe altul si din acelea ve voiu in- carc'a si coplesi cu intrebari ortografice ameste- cate cu gramaticale.

De care se ne ocupam mai antaiu? Eca aici un „journal“ nenorocit, din an. 1865, carele „iesse“ (nu mai iesse, ca a repau- sat) odata pe septemana, titulat „Vigilantia“, cu importentia si abundentia de ignorantia, cu proclamatia ennalticej safle cu seapta ani en interes, cu endeplinire, restrans si fara u fi- nal, el strengo la seu fara nulla de nadusialla ruinand, brutalle, enfocate nome dupe celle espusse, frumossa si majestoassa nationalla prin damoralizie proprietati de casse, mizerie radicala in tiera dominenta diffei etc.

Rog pe ddnii filologi ca se mi spuna, ce nume dau ei la scandale si desfrenuri gramati- cale si ortografice precum sunt celca enumerate mai sus. Cum se impaca unele ca acestea cu onorea filologilor, era daoa nu se impaca, pen- tru ce le sufero, pentru ce nu le bicuiesc?

Se trecem la un alt diariu „Regeneratiu- nea“ tot din 1865 si se vedem ce este „mai interesant la ordinea dilloi, cum se adduce si se arretta cu deossebire annul la electivie si al mariei selle, si totusi in apartamentele Salle alle Domnului ai Maria Sa; apoi (tot in ael Nr. 9) erasi Sale, Mele, Melle, Ele, Elle; d'upa aceea bar. Eder cu ocaziunea anulii nou esprima ale selle filicitatiuni. Tot acolo affam, ca ministrul a stabilit ea serenada hebdoma- dara; apoi vin inchissorile; d'upa aceea pro- fessorele la gymnasiu fac cummoscutu, ca se occupa; mai tardiu vine gajiu all libertati ci- ville si religioesse, care s'au propuss si enco se intellege de sesse mii etc.

Nu cumva editorii din Bucouresci platesc scriitorilor si manjitorilor d'upa numerul lite- relor cate tiparesc? Ce dic ddnii filologi inca si la aceste scandale?

(Va urm'a.)

**Economia.**

*Tergul de Viena.*

Mierea din Ungaria, cea cruda 15—16 fl. cea galbena 17—18 fl. de cent. Din Banat nu fu la terg.

Cer'a din Ungaria si Banat 112—115 fl. centenariu.

Unsorea alba de cenusia din Ung. 15 fl. 25 cr. — 16 fl. 25 cr.

Rapiti'a din Banat 6 fl. 25 cr. de metiu.

Peile de bou, ude, cu corne 20—21 cr. de fl.

Cornele de bou uscate 45—47 fl. de centenariu.

Peile de vitiel 112—115 fl. de cent. fora capuri; cu capuri 96—100 fl.

Perul de cal. cea mai rea calitate 41 fl. de cent. cea mai buna (perii lungi intocmiti) 115—120 fl. de cent.

Perul de capra din Romania 22—24 fl. de cent.

Lan'a din Ardeal 122—123 fl.; cea din Jalomitia 94 fl.; din Braila 95—98 fl.; din

In 13 iuliu 1772 plecara amendone cora- ble erasi din portul orasiului Plymouth. Asta- tuta nu plecara in direptiunea apusana catra pul de mediadi al Americii, ci in direptiu- nea resaritrana (cum nu facuse nimcne maiainte) catra capul de mediadi al Africeii, si in 9 opt. fara in promontoriul Bunei Sperantie. Trei luni petrecura aici in orasiul capital, pro- diuti cu tote ce producea tier'a, laudau mai les vinul ei de Constantia, era invetiatii fa- eau escursiuni a cunoesce locurile si pre ome- nii otentoti, cei negri la piele dar buni la ini- na, vediura si tigrii, hiene, lei, leopardi, rino- eri, elefanti s. a. Olandii cultivau bine aceste peuri, straplantasera multe celea din Europa, ntre altele si goron.

Dupa odihna Cbooc pleca de aici drept catra mediadi se afle terra australis, cum dori- u cei de a casa. Patru dile plinira pe mare, cincea di veni un vifor de care scapara noro- os amendone corabiile.

Er'a luna lui diecemvre, adeca vera la polul de mediadi, si totusi la al 51 grad al atimeii ningea si inghiatia. In 10 diecemvre vediura ghiatia pornita (ghiatioi) in mare, in- otand de tote laturile, intr'un loc forma mun- e jnalt de 200 urme. Procum innainta, li e jnfatisia tot mai multa ghiatia pornita. De data vediura „pament,“ se apropiara de el, si tunci bogare de sema ca e numai un camp de ghiatia, la spatele caruia se innaltiau munti ntregi de ghiatia. Cooç trimise o luntritia cu 10 omeni se cerce campul, un naturalist i in- soci. Abie de jumetate de ora de cand paresira

luntrea, doi ursi albi uriasi vin a supr'a lor, aveau numai 4 pusce, dintre cari numai 2 ni- merira dar nu bine, seincinselupt'a, ursii invin- sera si pe trei insi i mancara de loc cu totul, era cei lalti scapara la luntre.

Er'a pericu mare aci. O stanca de ghiatia daea s'ar fi isbit de corabia, ar fi nemict'o deloc. Vedi colé un palatiu de ghiatia, ici o casa, colé o beserica, si-vorbiau marinarii. Jur imprejur numai ciocniturele ghiatiei pornite se audiau. Adese i incunjur'a o negura grosa. Astronomul Wales se puse odata pe o luntre cu betranul naturalist Forster ca se face escur- siune sciintifica, o negura i-incunjur'a, nu mai vediura nai'a; alergara in catro cugetau a gasi pe „Resolution,“ — dar indiadar. Chiamau, strigau, se vaictau, dar — nu-i aude nimenel Cu fric'a de morte in spate, audira d'odata su- nand un clopot, alergara in acea direptiune, era „Adventure“ pe care se si asediara.

Vediend Cooç ca nu mai pote merge de ghiatia, se intorse catra resarit; dar cand nu- mai vediu ghiatia pe mare, o luã de nou drept catra mediadi, pana ce erasi l'impedeca ghiati'a. Astfel se frementa din luna in luna, implini anul, caici sosise 1773. Caletorii nostri se mirau de paserile cantatorie, pre cand alta ce nemica nu e aser. Lumin'a de mediadi era frumosa, dar nu lucesce cu atat'a pompa ca cea de la polul de medianopte.

In 17 ianuariu Cooç trecu cercul polare de mediadi, ce nu l'atinsese nici un moritoriu nainte de el. Acum'a erau intr'adever in zona frigurosa. Ghiatia prinsã de tot, nu-i lasa a

mai intrã. Apa nu mai aveau (cea din mare nu e buna de beut, si destilata inca e rea) nici nutreminte caici se stricasera, era animalele a- duse perisera. „Adventure“ se perduse in ne- gura; desi la fie care jumetate de ora dedea o salva cu tunul, totusi nu se mai gasira. — Pentru a descrie lips'a lor, ajunge a spune ca betranul marinariu Ion Elvel se impartia cu mat'iã sa pe chitoranii ce-i mai prindea acest'a in naie.

Silit de lipse, se intorse la 17 mart. ca- tra Selandi'a Noua, descoperita in caletori'a an- taia dar necreata, aci desbarca in portul Dusky, caletorii gasira pescisanimale selbateca-si in- destulul lipsele, locuitori se iviau putieni. Intr'o escursiune intalnira un om selbatec, cu seure a mana, intr'un verf de stanca, era la margi- nea padurei doue muieri cu sulitie. Anglii i strigara: „taio, harre mai!“ (amicule, vino in ecici!) dar amicul nu se miscã, ci incepu o cu- ventare poterica aretand secura. I aruncara ma- hrame, dar nu le luã. Atunci Cooç scoase cate- va cole de chartia alba, sciind ca place omeni- din aceste parti, si fora arme se urca in verful stancei, dede selbatecului charti'a, apoi deloc l'imbratisia, si-si apesa nasul pe nasul selbate- cului, pentru ca in Selandi'a noua omenii se saruta cu nasurile. Cu atat'a, amiceti'a fu legata. De acum'a veni pe nai'a anglilor, si anglii se dusera in coliba l'ui. Familia cestui om selba- tec se compunea de doua muieri, o feta mare ce lepetia mult, un copil marisior si trei mici. El areta minte mare, precepea deloc care soula de ce treba e. Se portã forte modest. Lui Cooç

i placea mult de el, l'incarca cu daruri, asi'e intre altele i dede o manta (mintie) de panu- ra rosia, ce o primi cu eschiamatiuni de bu- curie, apoi nisco securi de fer le primi asidere cu bucurie, dar serios. Dupa acest'a, selbatecul nu mai veni la naie; Cooç l'a cerca in coliba, dar o gasi paresita, atunci marinarii i spusera ca selbatecul li-a dat se precépa cumca cu se- curile ce le-a capetat se duce se-si cerce dus- manii.

Néu'a si frigul alungara si de aici pre caletorii nostri, cari in 11 maju luara calea catra medianopte.

In asta caletoria vediura ce n'au mai ve- diut: patru volbure de apa jucand a supra ma- rei, abie privira la ele cand si desparura. Deloc se repeti acesta scena in apropiarea corabiei, marca veni in miscare casí cum ar ferbe. Deo- data un stalp de apa se innaltia catra ceriu, gros cam de 70 de orgii (stangini) era din ceriu se cobori a supra stalpului un nuor negru forte, astfel marea prin acest stalp era im- preunata cu ceriul. Monstrul acest'a tot mai mult se apropiã de corabia, era betranii ma- rinari cu spaima sarira la tunuri se dee in el a-l sparge mai nainte de ce i-ar inghitã; dar in acel moment volbur'a se alina, esind din ea un fulger fora de treset.

(Va urm'a.)

Romani'a mare 88—90 fl.; din Romani'a mica 78—80 fl.; din Banat 65—68 fl.; tigai'a din Banat 75—80 fl. de cent. Lan'a de v'ra din Besarabi'a 60 fl.

Arad, in 13 opt. 1866.

Scirile din strainatate semnalis'ea trecere mai buna in bucate si promit graului pretiu mai bun, desi comunicatiunea este neintrerupt impedeata.

Grau se vend' numai putien in patimai mari; 1000 meti de 88—89  $\mathcal{Z}$  trecura, fara porto, cu fl. 4.95; alta 1000 de meti de 87—88  $\mathcal{Z}$  cu 5 fl. jumetate la cassa, jumetate dupa 3 luni de platit. — Secara se cumper' pentru recerintie locali cam 1500 meti cate fl. 3.50. — Ordiu spre asemene scop se cumper' cam la 2000 meti de 70  $\mathcal{Z}$  cu fl. 2.70. — Ovesul, se vend' in parti mai mari cu fl. 1.80 de metiu; cucurudiul, ce acum e cam bine reprezentat in piatiul nostru, se vinde cu fl. 2.76—2.80; ordiul, er' forte putien si se vend' cu fl. 2.75 — fl. 2.50. — Timpul e permanent si uscatios, pentru semerat forte nefavorabil. —

Temisi'ora, 12 opt. 1866.

(Reportul de septemana a Loidului temisian.)

Aretandu-se mai multi cumperatori straini in piatiul nostru, negotiariile sugrumate din septemana'ta trecuta devenira mai vitale, era negotiarea si cercarea bucatelor se desvoltara pana la un grad imbucuratiu.

In piatiul nostru altcum negotiarea oapeta forma indatinata pentru ca pretutindene, incuragiat de recerintiele reale, se depun cu incredere pretiurile bucatelor, cari relativ sunt cam inalte.

Grau trecu in parti circa 40.000 meti, de cel de 88—99  $\mathcal{Z}$  ce se plati de loc, cu fl. 4.95 — fl. 5, era care se va plati la 1 novembre la cassa cu 5 fl. 95 cr.; grau mai secretiu se cumperara circa 10.000 meti de cate 86—89  $\mathcal{Z}$  cu fl. 4.50—4.60. Concurinti'a de bucate fuse preste septemana cam mica si chiar in piatiul de astadi erau abie la 5000 meti; se cumper' astfel de grau, care er' de 87—88  $\mathcal{Z}$  cu fl. 4.80—4.90; fruntea graului de 89  $\mathcal{Z}$  cu ransebesului Ioan Popasu, cu fl. 5—5.10.

Cu secara nu se facu pre mare terg, pentru ca nu er' multa; ea se plati cu fl. 3.45—fl. 3.55.

Ovesul se cerca binisior si ac'asta impregiurare i urca pretiul cu 10—15 cr.; de la deposit se cumperara circa 10.000 meti cate cu fl. 1.50—1.60 si 10%.

Redichi'ora (napiti'a) cumper' un stabiliment de fabrica din Pesta 2000 meti cate cu 3 fl. de metiu.

Pretiurile stau asi'a:

Graul de 87—88  $\mathcal{Z}$  cu fl. 4.90, de 88—89  $\mathcal{Z}$  cu 5 fl., de 89—90  $\mathcal{Z}$  cu fl. 5.10; secar'a de 78—80  $\mathcal{Z}$  cu fl. 3.45—3.55; ovesul de 46—48  $\mathcal{Z}$  cu fl. 1.55—1.60 si 10%; ordiul de 68—70  $\mathcal{Z}$  cu fl. 2.40—2.45, pretiu nominal.

## VARIETATI.

== **Feciori din corpul militare alui Klapka.** Cateva dile petrecura in Viena mai multi oficiri de alui Klapka, sunt mai cu sema magnati si nobili magiari, intre cari conte Karolyi, de Csáky, baronul Bánffy etc. Li se dede un oficir austriac care nu i-a perdut nici un moment din vedere. Fura intr'un otel de aici, liberi deplin, numai teatrul li se opru. Vineri — dupa ce-si schimbaseru unifórmele de oficiri cu vestminte civili — polit'fa li spuse ca se pot duce si sustiene neimpedeati ori unde in Austria.

== **Anessiunea Anoverei.** In Anover'a, Prussi'a publica decretul de anesiune cu dob'a pe strate. Cand se ivia dobariul in cutare strata, ómenii fugiau deloc, negotiarii acoperiau portalele cu perdele. Dupa mediadi, femeile se ivira pe strate in vestminte de gele.

== **Tridentul** (in Tirol) e plin de oficalii imperatesei retrasi din Veneti'a, si de calugari, cari — prevediend secularizarea si in Veneti'a — cerca scut sub aripele concordatului.

== **Investigatiune ist'etia.** Intr'un sat in Anglia, un apotecariu fu ucis, si nimene potu gasi urm'a vinovatului. Medicul cercetara'n'a si constata ca ucidatoriul a trebuit se fie

stangaci. Cu ac'ast'a-l gasira deloc, caei numai un stangaci er' in comun'a intr'ega, care le si marturisit tote.

== De langa Biharea ni se serie: In 25 sept. vec. se santi boeric'a comunei Verzariu.

D. protop. G. Vasilieviciu facu istori'a scurta a religiunei romane, er' totodata a natiunei, — lasand impressiunile cele mai placute in cei de fatia. La mesa se radicara toate pentru Imperatul, metropolitul, eppul Ivascovicu etc.

== Din Arad ni se serie: La noi morbul epidemic domnesce in forte mare grad, intr'ata'ta cat omul cel mai sanetos, in urmareasghirciurilor in timp de 4 ore remane mort. Timpul a inceput a fi mai recoras.

== **Necrolog.** In Cernauti repausa Vasilii Ianovicu profesor, asesor consistorial si deputat dietale. Meritele ce si le-a cascadega in viet'i'a sa cea aptiva i dau dreptul a fi gelit de ti'era, de literatur'a romana si de beserica. Fie-i tierin'a usi'ora!

== **Colectele** pentru cei ce suferira de esundarea apelor in Franci'a, in decurs de opt dile, avura in Paris numai 650,000 de franci, scootind intre acestia si cei 100,000 de franci, dati de Imperatul. Asta cercustantia nu areta veri o stare finantiala imbucuratiu la natiunea franc'esca, considerand marimea Parisului, si zelul cu care pledara diarietile pentru asta cauza.

== **Senatul Italiei** s'a intrunit in 12 l. c. pentru a judeca a supra admiralului Persano care perd'u lupt'a la Lissa. I se ceti reportul care cerea comisiune de cinci inisi ca se investe. Senatul se amana pana la 22 l. c. ca se cugete cum are se se pronuncie.

== **Faim'a** despre morbul Imperatului Napoleone se mai sustiene.

== **De rensanetosiarea Imperetesei de Messic** Carolina, e tot mai putiena sperantia. Se asc'apta se sos'esca in Miramare consangeni ei din Belgiu.

== **Domnul I. Heliade Radulescu** neobositul literat roman, plec'a luni ser'a din Viena atra Bucuresci. Desi innaintat in etate, e inca in putere deplina a mai porta sarcin'a preutiei muselor.

== **Maj. Sa** Imperatul Ferdinand s'a mutat erasi la Praga, unde sosi in 13 l. c. ser'a, intimpinat cu primire splendida. Primirea oficalie o onrise

== **Jesuitii in Praga** nu pot odihni de popor. „W.“ aude ca cerula o petitiune atra cardinalul, in care subserisii se dechiara ca trec la protestantism daca nu se vor alunga parintii jesuiti. Polit'fa are mult de lucru cu inscriptiunile de pre paretii.

== **Raniti prusesci.** In spitale prusescei sunt cam 13.000 de raniti si morbosi. 200 de raniti mai sunt inca in tieri straine, in stare mai slaba de cat se pota suferi transportarea.

## Concurs.

la postul de invetiatiu in clas'a I a pruncilor din scol'a elementara din opidul Lipova. Salaritul incoptat cu ac'asta statiune este 262 fl. 50 cr. v. a. 30 meti de grau, 14 orgii de lemne si cortel liber.

Doritorii de a ocupa ac'asta statiune sunt avisati recursele lor trebuintios instruate si adreseate atra ven. consistoriu diecesan aradan in restimp de 4 septemane de la antai'a publicare a concursului a le transpune la subserisul in Lipova.

Ioanne Tieranu,  
(1—3) Distr. protop. si inspector scol.

## Publicare.

In urmareea determinatiunei Comitetului Societatii romane de lectura din Lugosiu, aduse in Siedinti'a sa tienuta in 14/26 septemvre 1866 Nr. 41 cu ac'ast'a se aduoce la cunoscintia publica, oúmca adunarea generale a acestei Societati se va tiené la Logosiu in 8/20 octomvre si in dilele urmatore, la care serbare natiunale, Comitetul in intielesul §-lui 19 al Statuteilor Societatei invita cu onóre pre toti membrii Societatei si pre toti ac'cia, caror'a li jace la anima promovarea si prosperarea culturai poporului roman. —

D'in Siedinti'a Comitetului Societatei romane de lectura din Lugosiu tienuta in 14/26 septemvre 1866.

Michailu Nagy m/p., Juliu Petricu m/p.  
vice-presied. secretariu.

## Pensiunat

pentru fete.

(Stadt, Rothenthurmstrasse Nr. 24.)

Catarina Gabriel,

decorata cu medalia pentru sporiul ei, primisce domnitio're sub ingrigirea ei, provedindu-le cu tote cele de lipsa.

## Institutul

„Betti si Marie Fröhlich“

Institut mai inalt pentru creșterea fetelor.

in Viena, (Stadt, Franciscanerplatz nr. 1.)

vera: in Helenthal, langa Baden, Karlsasse nr. 166.)

Institutul ac'ast'a ce existe de 17 ani si e renumit in cele mai indepartate cercuri, ce se bucura si de autorizarea in. c. r. guvern precum si de repetite laude prin diferite foii publice d'in Austri'a si Germani'a, este in stare prin esperintia de mai multi ani, prin numero'se caletorii pe tot continentul Europei de mediloc prin base materiala asecurata, prin organizatiunea cea mai acomodata si prin alegerea poterilor celor mai bune de instruire a garant'a pentru educare completa scientifica si sociala a invetiacelelor lui, cari se instrueza deosebit si in sciinti'a religiuaric. Religiunea gr. or. se propune deosebit in tota septemana de preotul grecesc local. Orenduie'l'a ac'ast'a nu existe pana acum nici intr'un institut. Desvoltarea fisica se asecura prin localitatile institutului forte acomodate pe loc liber langa pare si prin o locuintia de vera stabila in cel mai frumos tienut al Vienei (in cas'a proprie de la ti'era.)

Programe deslucitorie cu tarifa completa si forte moderata a pretiurilor, se trimit gratis la dorinti'a fiesce-caruia.

Subserisul ca roman si ingrigitoriu pentru mai multe damicele ce prin recomandatui-

nea mea au intrat in institutul ac'ast'a, recomand tuturor parintilor ingrigiti'i cerea ficelor lor.

B. G. Popovi  
Wien, Fleischmarkt.

## Cursurile din 15 optobre n. l.

(dupa aretare oficalie.)

Imprumutele de stat:	
Cele cu 5% in val. austr. ....	58-50
" " contributiunali. ....	99-50
" " noue in argint. ....	83-..
Cele in argint d. 1865 (in 500 franci) ..	75-50
Cele natiunali cu 5% (Jan.) ..	65-50
" metalice cu 5% ..	58-10
" " maiu—nov. ....	60-90
" " 4 1/2% " ..	50-50
" " 4% " ..	45-..
" " 3% " ..	34-50

Efecte de loteria:	
Sortile de stat din 1864 ..	69-..
" " " 1860 1/2 in cele intrege ..	77-70
" " " 1/3 separata ..	86-50
" " 4% din 1854 ..	71-50
" " din 1839, 1/2 ..	146-..
" bancel de credit ..	121-..
" societ. vapor. dunarene cu 4% ..	80-..
" imprum.priucip. Esterházy A 40 fl. ..	..
" " Salm ..	27-..
" " cont. Palffy ..	21-..
" " princ. Clary ..	24-..
" " cont. St. Genois ..	23-..
" " princ. Windischgrätz A 20 ..	17-..
" " cont. Waldstein ..	19-50
" " " Keglevich ..	12-..

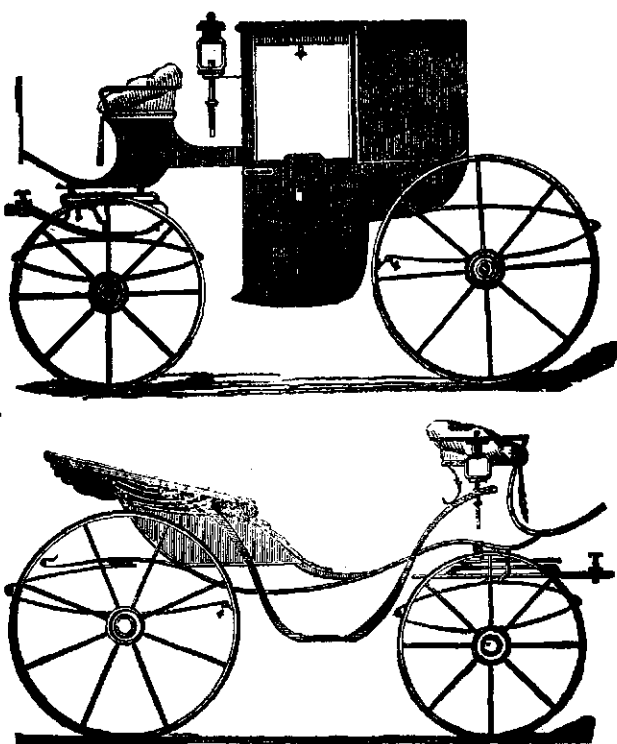
Oblegatiuni deszarolnato're de pament:	
Cele din Ungaria ..	66-75
" Banatul tem. ....	66-50
" Bucovina ..	62-..
" Transilvania ..	61-..

Actiuni:	
A bancel natiunali ..	703-..
" de credit ..	146-50
" " scont ..	583-..
" " anglo-austriace ..	75-50
A societatei vapor. dunar. ....	453-..
" " " Lloydului ..	180-..
A drumului ferat de nord ..	1620-..
" " " stat ..	188-50
" " " apus (Elisabeth) ..	124-50
" " " sud ..	204-50
" " " langa Tisa ..	147-..
" " " „Lemberg-Czernowitz ..	176-..

Bani:	
Galbenii imperatesci ..	6-11
Napoleon'd'ori ..	10-27 1/2
Friedrichsd'ori ..	10-70
Suverenii engl. ....	12-80
Imperialii rusesci ..	10-50
Argintul ..	127-..



## Gottfried Ziegler

Fabricant de trasure

(carutie)

Landstrasse, Hauptstrasse Nr. 16

in Viena

gatesce totfeliul de trasure (carutie) de gala, de sioase si de voiajiu, dupa delul cel mai nou, d'in calitatea si materialul cel mai bun, cu pretiurile cele mai moderate.

Doritorii de a se incunosi despre modele si pretiu, se vor ad'atra fabricant de a dreptul.

## Lampe de petroleu

cu ce ma. eminenta constructiune. Fasonulu cel mai nou elegant cu cele mai moderate pretiuri de fabrica d'in prim'ia c. r. priv.

fabrica de lampe de oleu austriaca

a firmei:

## GEBRÜDER BRÜNNER

in Viena

Magazinulu: Cetate, Kärntnerstrasse Nr. 46 Heinrichshof.

Fabric'a: Mariahilf, Magdalenenstrasse Nr. 10.



Sticle cilindrice d'in cea mai buna calitate de iaga, prearse, in negociu vinu nainte sub numirea: „cilindru de phönics (Phönix-Cylinder) proveduite cu semant' nostru B pecum si tote objeptele de sticla ce se tinu de lampa.

Depositu de materii ardietorie pentru salonu d'in petreolu curat american si oleu solar in calitatea cea mai buna pentru cele mai moderate pretiuri locale in transito-magazinul nostru. — Liste de pretiu si dopingeri de lampel' noastre se tramit postitorilor franco.

Fratii Brünnner.